

ЦИФРОВА ЛЕКСИКОГРАФІЯ: РОЛЬ ТЕЛЕГРАМ-БОТА В РОЗВИТКУ ЛЕКСИЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ

У сучасному світі вивчення та знання іноземних мов є однією з найбільш актуальних складових сучасної людини, що відкриває широкі можливості для успішного особистісного та професійного розвитку. Однак вивчення лексики є одночасно і одним із найскладніших завдань у процесі оволодіння іноземною мовою. Це пояснюється тим, що лексичний запас є основою мовної комунікації.

У цьому контексті чат-боти можуть стати хорошим інструментом для вивчення лексики. Можливості ботів дозволяють створювати інтерактивне середовище, яке стає для користувача платформою практичного надбання навичками вживання слів, словоформ у різних контекстах.

Першим етапом створення бота є його реєстрація в *BotFather*. Це робиться для того, щоб бот міг працювати в месенджері *Telegram*. *BotFather* – це теж бот, знайти який можна в меню пошуку додатку *Telegram*, написавши запит “*BotFather*” і обравши його в списку результатів. На другому етапі потрібно натиснути нижню кнопку “*START*”. У вікні чату будуть відображені всі доступні команди. Щоб створити новий бот, потрібна команда */newbot*. Її можна ввести вручну або натиснути на відповідний запис безпосередньо у списку команд.

BotFather попросить вибрати ім'я для майбутнього бота. У нашому випадку ім'ям є *LinguaLex Bot*. Наступний етап передбачає вписати ім'я конкретного користувача бота, а саме: *@lingualexbot*. Подібне ім'я має кожен користувач *Telegram*, тому воно повинно бути унікальним, інакше реєстрація бота буде відхилена. В кінці імені обов'язково потрібно вказати слово *bot*. Після успішної реєстрації *BotFather* надішле повідомлення з токеном, який потрібно обов'язково зберегти, тому що надалі він знадобиться для написання програмного коду функціоналу бота.

З основних функцій бота виділяємо наступні:

1. **Команда */start***. При натисканні на цю команду бот “вітається” та виводить наступне повідомлення (див. Рис. 1).

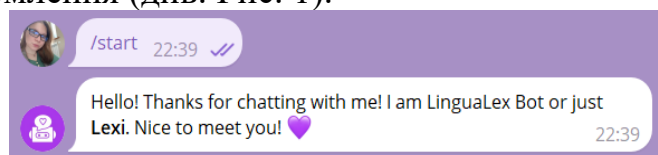

Рисунок 1

2. **Команда */help***. При натисканні на цю команду бот у повідомленні надає інформацію, яка може бути корисною при використанні цього бота (див. Рис. 2). Оскільки бот все ще є на стадії розробки, тут розміщено шаблонний текст, який буде змінено після завершення створення бота.

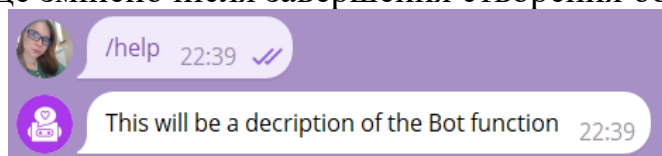

Рисунок 2

3. **Команда /wordlist.** Ця команда є основною, тому що відображає головну ідею створення бота загалом. При натисканні на цю команду бот надсилає список слів, які доступні для перегляду (див. Рис. 3). Також для зручності було додано кнопки *Previous* та *Next* з метою переходу між списками слів [1, с. 53]. Користувач може обрати бажане слово та натиснути на нього. Після цього список слів зникне і, натомість, з'явиться словникова стаття обраного слова (див. Рис. 4).

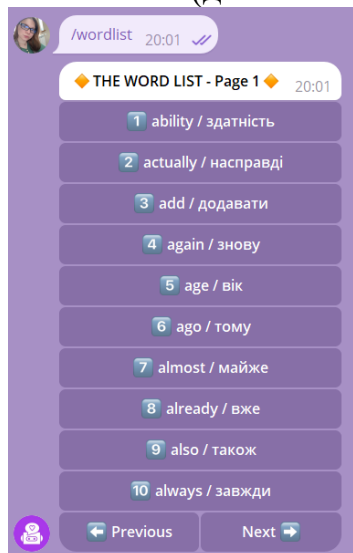

Рисунок 3

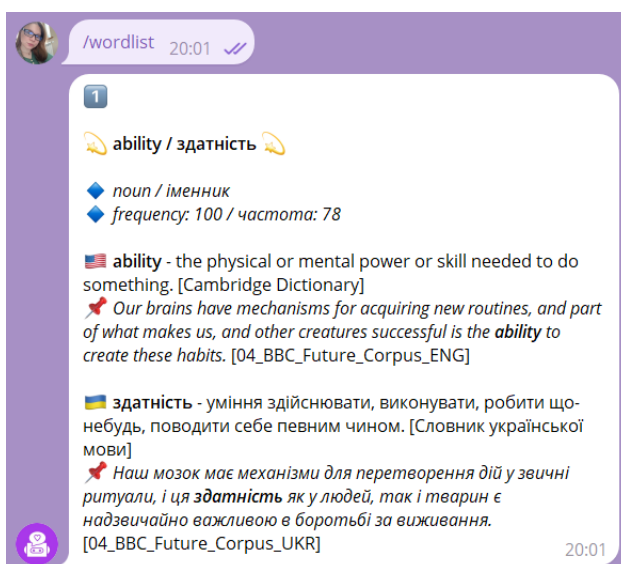

Рисунок 4

Важливо також зазначити, що бот поки що розміщено на локальному сервері, тобто працює лише тоді, коли запущено код на локальному комп'ютері, відповідно, працює не завжди. В перспективі є план обов'язкового розміщення бота на хостинг з метою налагодити постійний робочий процес незалежно від локального комп'ютера.

Отже, у процесі дослідження було встановлено, що телеграм-боти мають потенціал стати ефективним інструментом для вивчення лексики. Вони дозволяють поєднати переваги традиційних та нових технологій навчання, а також можуть зробити процес навчання більш цікавим і захоплюючим. Тому вважаємо, що прототип телеграм-бота-тренажера лексичних одиниць має потенціал стати ефективним засобом навчання одиниць лексичного складу англійської та української мов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Toledo L. python-telegram-bot Documentation, Release 13.12. 2022. 433 p.

**ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ
КАУЗАТИВНИХ КОНСТРУКЦІЙ В АНГЛОМОВНІЙ ХУДОЖНІЙ ПРОЗІ
(НА ПРИКЛАДІ ТВОРУ OSCAR WILDE «THE PICTURE OF DORIAN
GRAY» ТА ЙОГО УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ РОСТИСЛАВА
ДОЦЕНКА «ПОРТРЕТ ДОРІАНА ГРЕЯ»)**

Каузативність як дієслівна категорія виявляється у формально-граматичному та функціонально-семантичному аспектах, на що вказували лінгвісти у численних дослідженнях дієслівної категорії стану, зокрема Ч. Філлмор, Дж. Лайонз, А. Вежбицька, Б. Комрі тощо.

У мовознавстві виокремлюють лексичний тип каузативних конструкцій, у яких каузативні дієслова містять компонент каузативу у своєму значенні. До *каузативних* (від лат. *causa* – “причина”) належать перехідні дієслова, у значенні яких є складова причини (приводу) щодо виконання дії. У якості таких дієслів розглядаються лексеми, що позначають різні ситуації: одна проста ситуація виражається як причина, а інша – наслідок зазначеної причини.

Найпоширенішими каузативними дієсловами англійської мови є: *let, make, have, get* і *help*. Зазначені дієслова у своїй семантичній структурі містять вказівку на стан, який каузується та причинно наслідковий зв'язок між ними. Тобто каузативні дієслова вживаються на позначення ситуацій, що містять причинну підподію та наслідкову ситуацію [2, с. 1].

Каузативні конструкції є предикативними структурами і, таким чином, входять до структури складного речення, тобто передають складний комплекс категоріальних значень причини, наслідків і зв'язків, що виникають між центрами предикативності. Найпростіший спосіб визначити каузативну конструкцію є, на думку дослідника Masayoshi Shibatani, шляхом характеристики ситуації, яку можна назвати каузативною, що виражається такою конструкцією [3, с. 1].

До каузативних дослідники відносять такі конструкції, що мають спонукальне значення, тобто суб'єкт не виконує дію самостійно, а спонукає когось до її виконання. Інше тлумачення аналізованих конструкцій полягає у їх визначенні як словосполучень зі спонукальною семантикою, що мають кілька компонентів та утворюють складний додаток [3, с. 1].

Переклад каузативних конструкцій з англійської на українську є складним творчим процесом, оскільки за структурами у двох різносистемних мовах вони є відмінними. Внаслідок цього перекладач часто змушений вдаватися до трансформаційного перекладу. Трансформації включають такі прийоми перекладу як, наприклад, переклад каузативної конструкції частиною складнопідрядного речення; заміна частини мови у перекладі; переклад каузативних конструкцій простим дієслівним присудком; пермутація; описовий переклад; цілісна трансформація; фразеологічний переклад тощо [1, с. 9].